

**AUTOMATSKO INDEKSIRANJE
DESKRIPTORIMA
EUROVOC-a (AIDE)**

Korisnička dokumentacija

Preglednik Eurovoc pojmovnika

AIDE - PEP 1.0

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za lingvistiku
<http://www.ffzg.hr/oling/>
Voditelj: Prof. dr. sc. Marko Tadić

Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija
Vlade Republike Hrvatske
<http://www.hidra.hr/>
Voditelj: Mr. sc. Maja Cvitaš

Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilista u Zagrebu
Zavod za elektroniku, mikroelektroniku računalne i inteligentne sustave
<http://www.zemris.fer.hr/>

Voditelji:
Prof. dr. sc. Bojana Dalbello Bašić
Jan Šnajder, dipl. ing.

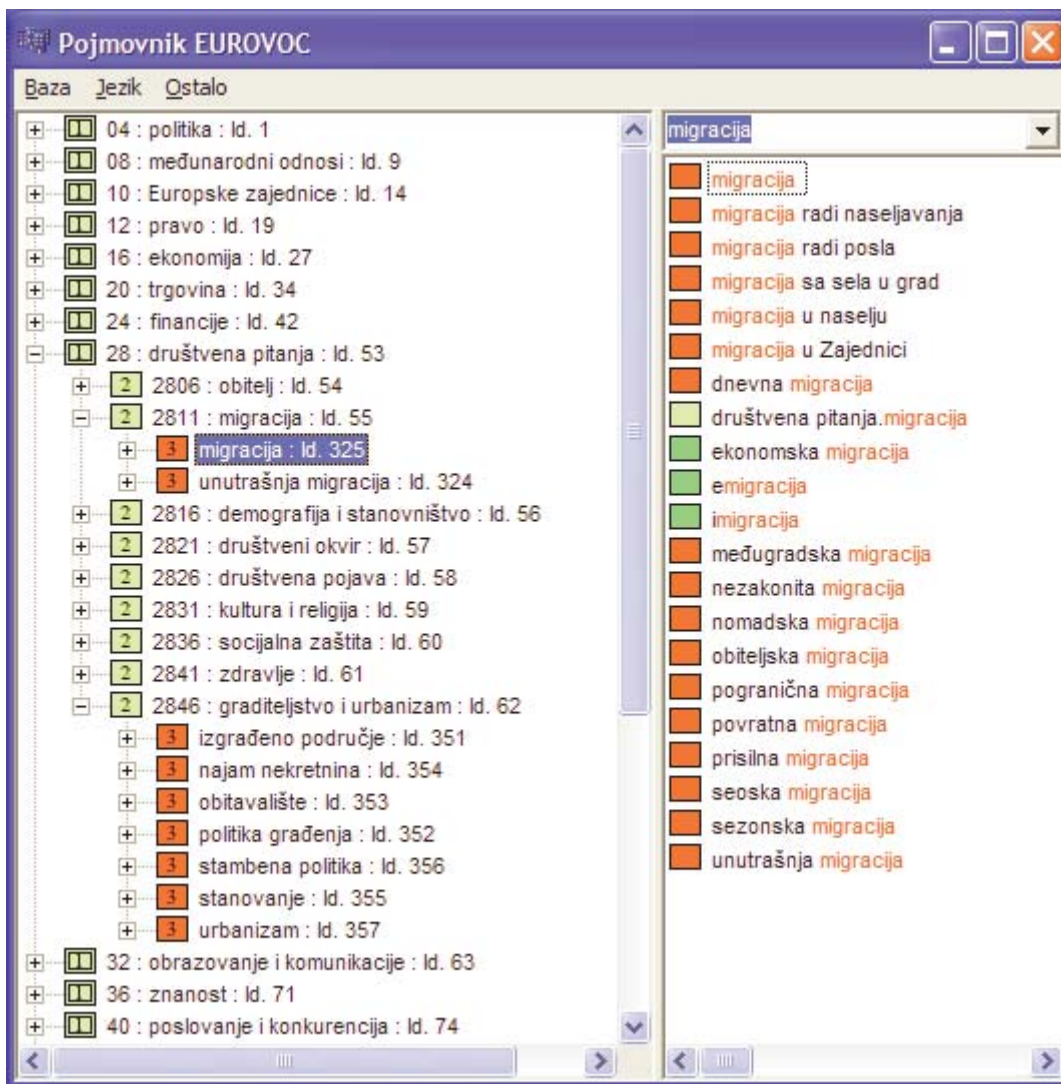
Program su realizirali:
Hrvoje Eklić
Frane Šarić

Zagreb, prosinac 2004.

Preglednik Eurovoc pojmovnika

Pojmovnik Eurovoc (od sada samo "pojmovnik") je opći višejezični pojmovnik namijenjen indeksiranju dokumenata iz djelatnosti Europskih zajednica dopunjen dodatkom hrvatskih specifičnih naziva (vidi [HIDRA - pojmovnik Eurovoc](#)). Korisnik može pregledavati hijerarhijske veze između pojmova te obavljati pretrage.

Nakon pokretanja, program će prikazati sljedeći prozor:

Slika 1. Prozor pojmovnika.

U lijevom dijelu prozora nalazi se hijerarhijski pregled pojmovnika, dok je desni dio posvećen pretraživanju pojmovnika. Između ta dva dijela nalazi se vertikalni odjeljak, te se micanjem istoga lijevo-desno može odrediti širina lijevog i desnog dijela prozora. Korisnicima se preporučuje proširivanje prozora na cijeli ekran.

Hijerarhijski pregled pojmovnika – "stablo"

Navigacija

U stablu se na početku vide samo glavna područja. Klikom na znak plus (ili minus) uz naslov svakog područja otvaraju se (ili zatvaraju) potpodručja odabranoga područja. Pojmovi koji nemaju znak plus (ili minus) s lijeve strane natpisa nemaju podređenih pojmova. Osim klikom na znak plus, pojam (područje) može se otvoriti i zatvoriti dvostrukim klikom na naslov.

Ponekad je brže koristiti tipkovnicu umjesto miša. Tipkama se lijevo/desno zatvaraju/otvaraju pojmovi (područja). Tipkama gore/dolje može se kretati po stablu jedan po jedan pojam, dok se tipkama Page Down/Page Up može kretati brže (preskačući više pojmova), a tipkama Home/End skače se na početak/kraj stabla.

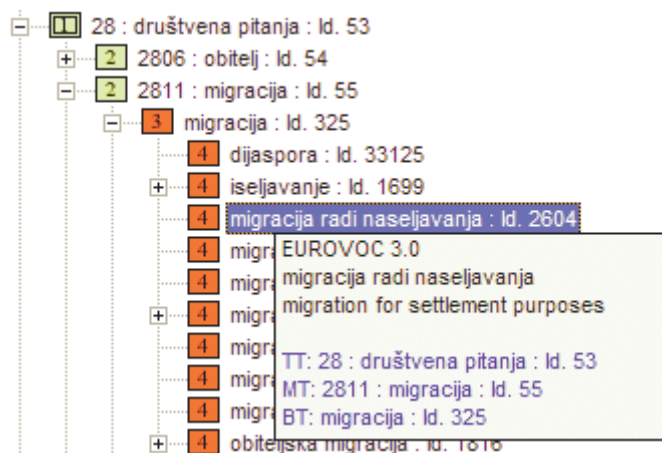

Slika 2. U sličici lijevo od naziva pojma vidi se razina pojma (broj u sličici) i njegova vrsta (označena bojom).

Prelaskom mišem iznad naziva ili sličice automatski se osvjetljava pojam i u isto vrijeme se pojavljuje okvir sa osnovnim informacijama o pojmu.

Informacije o pojmu

U prozoru se nalaze informacije o pojmu na hrvatskom i engleskom jeziku. Informacije prikazane plavom bojom predstavljaju veze na druge pojmove. Klikom na takvu vezu u stablu osvjetljava se pojam na koji ta veza pokazuje.

Slika 3. Informacije o pojmu.

Pravila pojavljivanja i nestajanja okvira s informacijama

Kao što je već rečeno, prelaskom mišem iznad nekog pojma u stablu (njegovog naziva ili sličice) pojavljuju se informacije o tom pojmu. Sve dok se miš nalazi u istom retku u kojem je i osvjetljeni pojam ili lijevo od sličica (koje prikazuju razinu pojma) ili na okviru s informacijama, informacije neće nestati. U protivnom okvir nestaje nakon kraćeg vremena. Okvir također nestaje klikom izvan njega.

Pretraživanje

Desni dio prozora posvećen je pretraživanju pojmovnika. U gornjem dijelu nalazi se polje u koje se upisuje traženi tekst. Ispod toga polja nalazi se popis s rezultatima pretrage. Kako je upit za pretragu na početku prazan, popis se sastoji od svih članova pojmovnika sortiranih po abecedi. U popisu se, osim članova stabla, nalaze i asocijati koji se mogu prepoznati po sličici zelene boje.

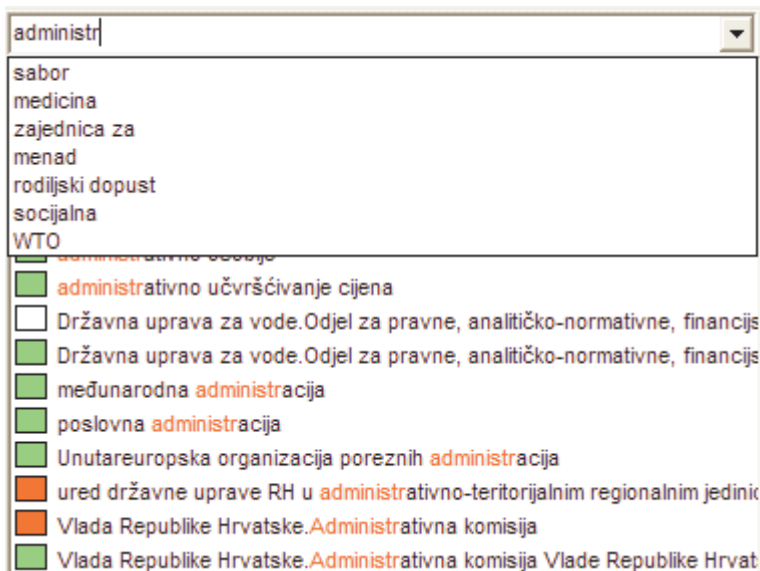

Slika 4. Kursor se nalazi u polju za unos teksta. Pritiskom na tipku tab polje za unos teksta gubi fokus.

Tekst se ne može unositi dok se ne vidi kursor u polju u kojem se unosi tekst. Da bi se vidio kursor (tj. da bi polje dobilo fokus) potrebno je ili kliknuti mišem u polje ili pritiskom na tipku tab mijenjati fokus između polja za pretraživanje, rezultata pretrage i stabla.

Već dok se traženi tekst upisuje, vide se rezultati pretrage. U rezultatima je crvenom bojom označen pronađeni tekst unutar svakog pojma. S desne strane polja za unos pretrage nalazi se mali izbornik u kojem se mogu vidjeti i odabrati već obavljene pretrage.

Na vrhu popisa rezultata nalaze se pojmovi u kojima je traženi tekst na početku naziva i oni su poredani po abecedi. Ispod takvih pojmova nalaze se svi ostali pojmovi također poredani po abecedi.

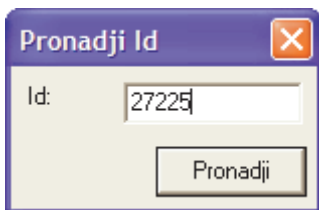

Slika 5. Klikom na sličicu desno od polja za unos teksta prikazuju se već obavljene pretrage. Nakon odabira neke pretrage odmah se prikazuju rezultati.

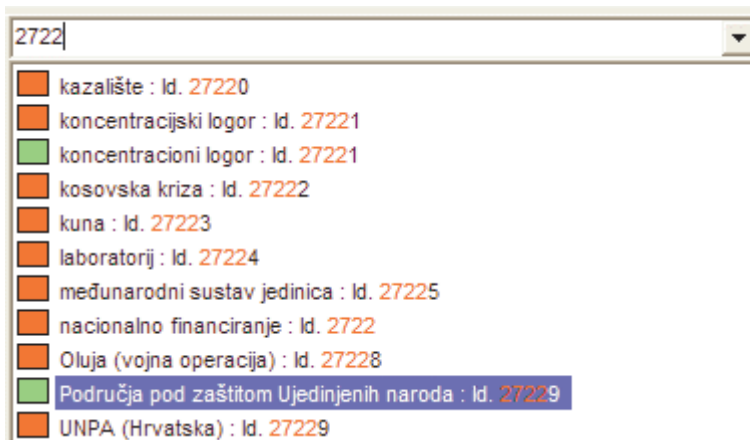
Prelaskom miša iznad sličice uz neki rezultat pretrage vide se informacije o tom pojmu (deskriptoru, asocijatu, ...) u okviru za informacije. Klikom na rezultat pretrage prikazuje se taj pojam u stablu.

Pretraživanje po Id-u

U izborniku "Ostalo" može se odabrati opcija "Pronađi Id". Pojavljuje se prozor u koji se može unjeti željeni Id. Ako taj Id postoji, prikazati će se njegov položaj u stablu. Tipkovnička kratica za traženje je ctrl+F.

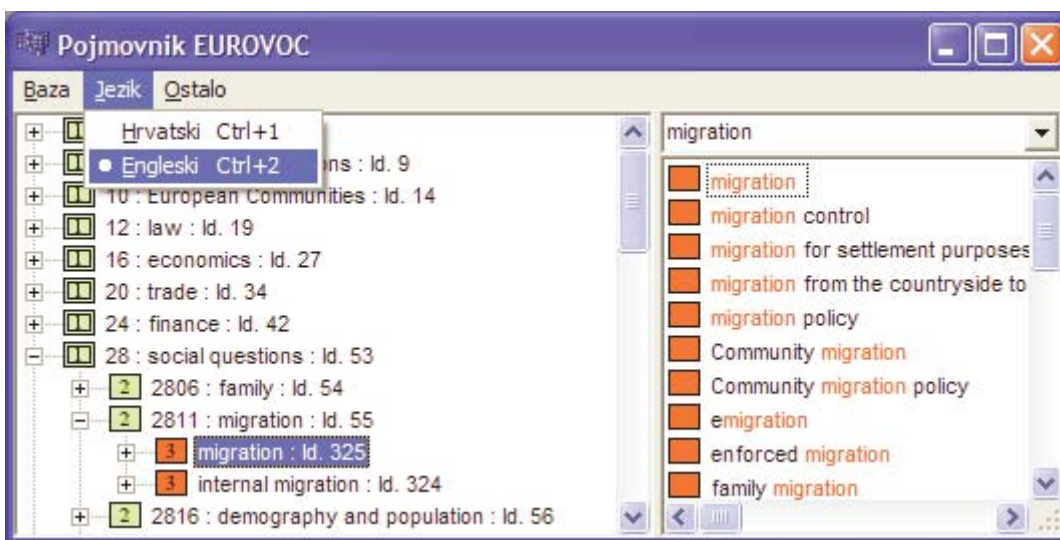
Slika 6. U prozor za pretragu unosi se Id pojma. Id je šesteroznamenkast broj kojem se mogu izostaviti vodeće nule (znamenke 0 na početku broja).

Slika 7. U izborniku "Ostalo" moguće je odabrati opciju "Prikaži Id u rezultatima pretrage", pa se utipkavanjem Id-a u polje za pretraživanje može naći željeni pojam.

Izbor jezika

U izborniku "Jezik" postoje opcije za biranje jezika (hrvatski ili engleski). Moguće je koristiti tipkovničke kratice – pritiskom na ctrl+1 bira se hrvatski, a pritiskom na ctrl+2 bira se engleski jezik.

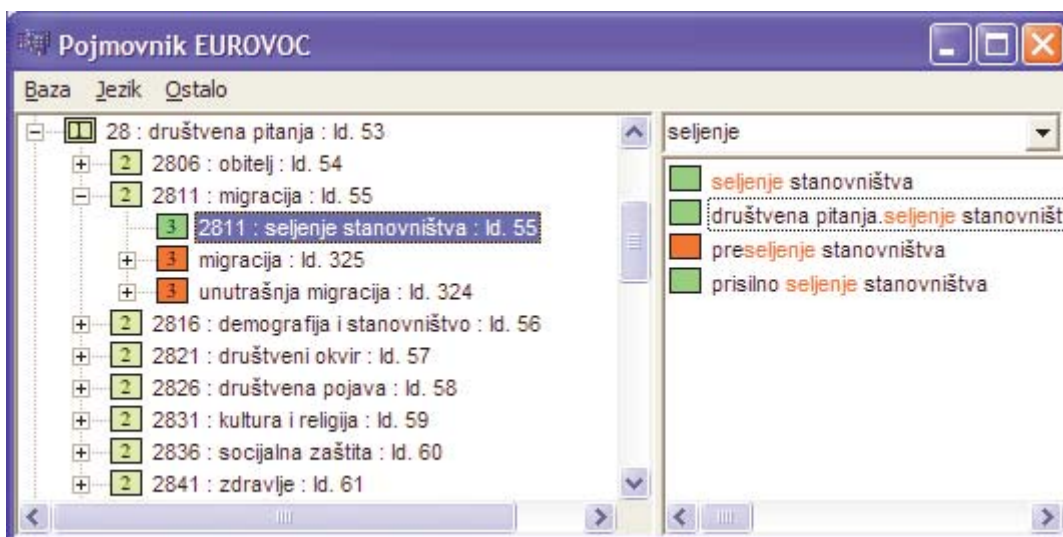

Slika 8. Trenutni jezik je engleski. Imena i neke informacije o pojmu prikazuju se na engleskom jeziku. Promjena jezika odmah je vidljiva. Svi pojmovi koji su bili otvoreni nakon promjene jezika se zatvaraju.

Asocijati

Moguće je u stablu odvojeno prikazati asocijate, tj. prikazati ih kao podređene pojmove (djecu, listove) deskriptora. Asocijati su prikazani sa zelenom sličicom. Ta se opcija može izabrati u izborniku "Ostalo".

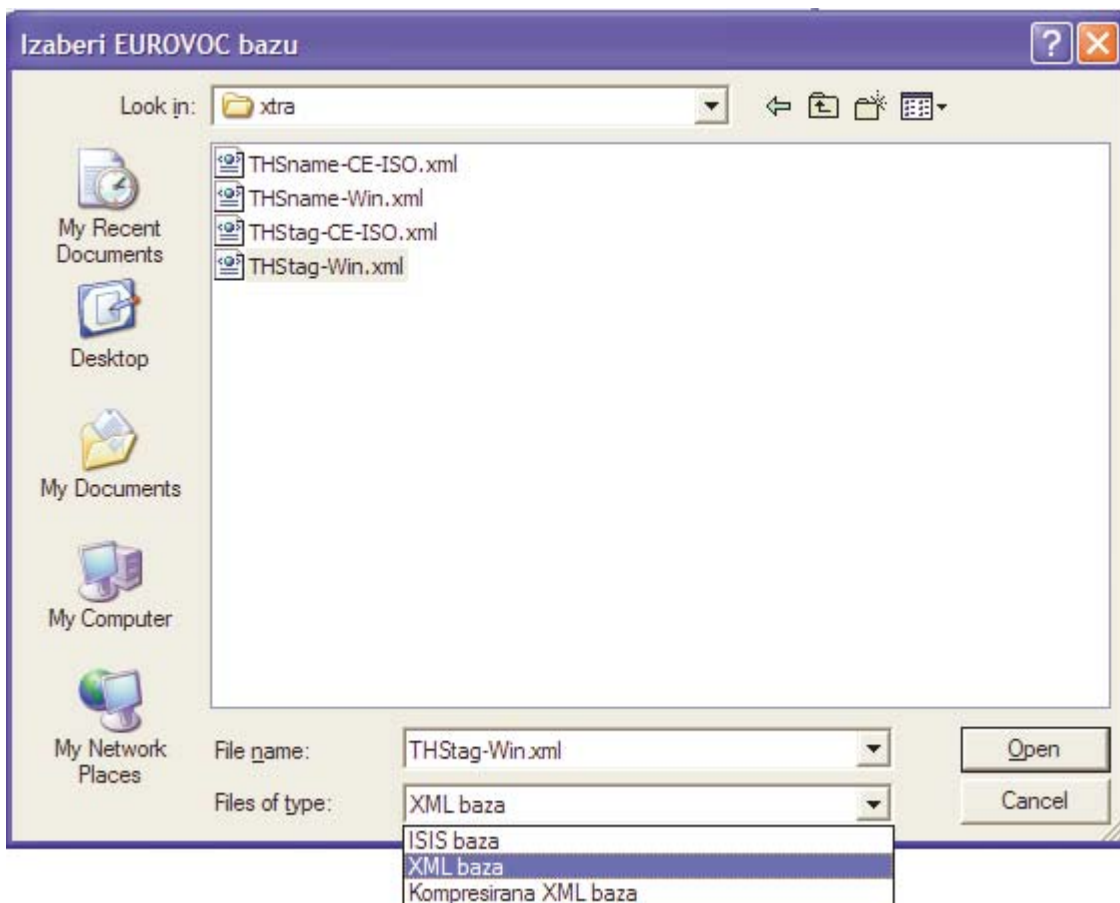

Slika 9. Pojam migracija ima polje UF "seljenje stanovništva". Nakon uključivanja opcije prikaza asocijata u stablu "seljenje stanovništva" se prikazuje kao podređeni pojam.

Otvaranje baze

Odabirom opcije "Otvori bazu" u izborniku "Baza" prikazuje se standardni prozor za izbor datoteka. Potrebno je pripaziti na opciju "Files of type" s pomoću koje se bira vrsta baze koja se otvara. Opcija "ISIS baza" dopušta otvaranje "*.mst" datoteka, dok "XML baza" dopušta otvaranje "*.xml" datoteka. Nakon otvaranja, nova se baza odmah prikazuje, zajedno s novim rezultatima pretrage.

Slika 10. Važno je prilikom otvaranja baze odabrati vrstu baze.

Za učitavanje ISIS baze (za sada) je potrebna samo jedna datoteka (s nastavkom mst), a druga sa nastavkom xrf nije potrebna. Iako je to za sada slučaj, molimo korisnike da ne brišu xrf datoteke te da ih i dalje drže uz mst datoteke.

XML baza može se sastojati ili od oznaka oblika Deskriptor-hrv-250 ili od oznaka oblika Tag_250.

Zahtjevi programa PEP

- program koristi oko 14 MB RAM-a i zauzima oko 4 MB na disku (bez datoteke ths.mst).
- program ne mora imati dozvolu pisanja po disku (program se može pokrenuti sa CD-a)
- program se mora pokrenuti iz mape u kojoj se nalazi (točnije, radna mapa mora biti jednaka mapi u kojem se nalazi).
- u istoj mapi kao i exe datoteka moraju se nalaziti i sljedeće datoteke:
iconv.dll, libxml2.dll, ths.mst, zlib1.dll

Zahtjevi programa PEI

- program mora imati dozvolu pisanja po disku (program se ne može pokrenuti sa CD-a)
- program koristi oko 80-90 MB RAM-a i zauzima oko 9 MB na disku. Računalo bi trebalo imati najmanje 128 MB RAM-a, a preporučeno je 256 MB.
- program se mora pokrenuti iz mape u kojoj se nalazi (točnije, radna mapa mora biti jednaka mapi u kojoj se nalazi).
- u istoj mapi kao i exe datoteka moraju se nalaziti i sljedeće datoteke:
formating.in, iconv.dll, libxml2.dll, ths.mst, vjesnik-ucenje.molex-2.0-1-
ea.bin.gz, zlib1.dll
- preporučeno je koristiti dva monitora – jedan za prikaz pojmovnika, a drugi za prikaz dokumenta.